

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohtu esimees: kasvav töökoormus on kohtunikele üha suurem väljakutse

Riigikohtu esimees: kasvav töökoormus on kohtunikele üha suurem väljakutse

3. juuni 2022

Riigikohtu esimees Villu Kõve avaldas kohtunike täiskogul peetud ettekandes muret kohtunike kasvava töökoormuse pärast, mis väljendub ka asjade lahendamiseks kuluva aja pikenemises.

Euroopa Liidu riikide võrdluses on Eesti kohtumenetluse kiirus tsiviil- ja kaubandusasjades viiendal ning haldusasjades neljandal kohal. Samas on viimastel aastatel kohtutesse saabunud tsiviil- ja haldusasjade arv kasvanud, mistõttu tuleb näiteks ühel maakohtunikul lahendada aastas keskmiselt juba 360 tsiviilasja.

„Nii on suurima töökoormusega Harju Maakohtus tsiviilasjade menetlusaeg murettekitavalt ja järjepidevalt kasvanud ning oli mullu ligi poole pikem kui 2017. aastal. Taolist tendentsi võib aga oodata kõikides kohtutes, kui ei eraldata täiendavaid kohtunikukohti ega mõelda tervikuna koormuse püsivale ühtlustamisele ja menetluse optimeerimisele,“ märkis Riigikohtu esimees.

„Süüteoasjade arv on pisut vähenenud, kuid oma olemuselt on need järjest mahukamad ja keerukamad – oma rolli mängib siinkohal kindlasti kriminaalasjade üldmenetluse regulatsiooni jäikus ja kohmakus,“ lisas Kõve.

Senised pingutused, nagu täiendavate kohtunikukohtade loomine ja asjade ühekordne ümberjaotamine, pole veel olukorrale leevendust toonud. See väljendub ka hiljuti avaldatud Eesti Kohtunike Ühingu küsitluse tulemustes, millele vastanutest ligi 71 protsenti hindas oma igapäevast töökoormust ülemääraseks.

„Vastutusrikkal ja pingelisel tööl on kahtlemata olulisel kohal sotsiaalsed garantiid,“ rõhutas Kõve. Ta kritiseeris 2013. aasta töövõimereformi, millega kaotati kohtunike eripensionid, sealhulgas asendati töövõimetuspension märksa väiksema toetusega: „Selleks, et ületöötamise võimalikke tagajärgi leevendada ja motiveerida vähenenud või puuduva töövõimega kohtunikke väärikalt ametist taanduma, peab olema loodud töövõimetoetuse süsteem.“

Samuti pidas Kõve vajalikuks luua kohtunike motiveerimiseks paremaid karjääriväljavaateid, millele peaks aitama kaasa sel nädalal valitsuses heaks kiidetud eelnõu. Arengu- ja eneseteostuse võimalusi võiks pakkuda näiteks suurtes kohtutes osakondade loomine. „Samuti on oluline korraldada kaasaegseid kohtunike ja võimaldada kohtunikel ulatuslikumalt ning lihtsamalt teiste kohtute, täitevvõimu- ja haridusasutuste või rahvusvaheliste organisatsioonide juures töötada. Seni on olnud roteerumise keskseks takistuseks kolleegidele lisanduv töökoormus ja ametisse tagasipöördumise ebakindlus,“ lausus Riigikohtu esimees.

„Viimaks tuleks mõelda, kas kohtunikele seatud tegevuspiirangud pole mitte liiga ranged ja vajaksid ülevaatamist,“ arutles Kõve. „Ka kohtunike eetikanõukogu on märkinud, et kohtunik on aktiivne ühiskonnaliige, kelle kaasalöömine erinevates tegevustes peaks olema piiratud vaid niivõrd, kuivõrd see

läheb vastuollu õigusemõistmise huvidega.“

Peale selle puudutas Kõve oma kõnes kohtunike põlvkonnavahetuse ja õigushariduse kvaliteediga seotud probleeme ning viitas Ukraina sõja mõjudele ja selle õppetundidele.

Kohtunike täiskogu on Eesti kohtunikukonna aasta suurüritus, kus arutatakse päevakajaliste probleemide üle õigussüsteemis, tunnustatakse parimaid ja staažikamaid kolleege ning valitakse kohtunike omavalitsusorganid.

Ettekande terviktekstiga saab tutvuda siin [1].

